

"ZAMONAVIY TA'LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI"

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

THE EFFECTIVENESS OF BLENDED LEARNING TECHNOLOGY IN DEVELOPING LISTENING COMPREHENSION SKILLS

Kudratova Laylo Farkhod kizi

layloqudratova97@gmail.com

Abstract

This paper analyzes modern pedagogical technologies that facilitate the formation and development of listening comprehension skills in foreign language teaching. The results of an experiment conducted with 7th and 8th-grade students using the blended learning model are compared with those of the traditional approach.

Keywords

Listening comprehension, communicative approach, critical thinking, blended learning, mastery coefficient.

TINGLAB TUSHUNISH KO'NIKMASINI RIVOJLANTIRISHDA ARALASH TA'LIM TEXNOLOGIYASINING SAMARADORLIGI

Qudratova Laylo Farxod qizi

layloqudratova97@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisda chet tilini o'qitishda tinglab tushunish ko'nikmasini shakllantirishga va rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik texnologiyalar tahlil qilingan. Aralash ta'lim (blended learning) modeli bo'yicha 7–8-sinf o'quvchilari o'rtasida o'tkazilgan tajriba natijalari an'anaviy yondashuv bilan solishtirilgan.

Kalit so'zlar: Tinglab tushunish, kommunikativ yondashuv, tanqidiy fikrlash, aralash ta'lim, o'zlashtirish koeffitsienti.

KIRISH.

Bugungi rivojlanib borayotgan davrda har bitta sohani rivojlantirish, xususan, ta'lim tarbiya sohasi asosiy e'tibor markazida bo'lib qolmoqda. Ingliz tilini o'rgatish,

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

bunda tinglab tushunishni o’rgatish chet tilini o’zlashtirishda nutqiy muloqotning asosini tashkil etadi va xorijiy tillarni o’zlashtirishning boshlang’ich poydevori bo’ladi desak mubolag’a bo’lmaydi. Bundan natijalarga erishish maqsadida turli ta’limiy modellar ishlab chiqilgan bo’lib, ularning samaradorligi bugungi kunda juda ko’plab ilmiy izlanishlar orqali ilmiy jihatdan isbotlanmoqda. Ushbu tezisda ham aralash ta’lim texnologiyasining muhimligi va uning yordamida o’qitilgan sinflarda yuzaga kelgan qiyinchiliklar va yutuqlar tahlil qilingan. Samarali natijaga erishish ko’p jihatdan o’qitish texnologiyalarining to’g’ri tanlanishiga bog’liq. Har bir sinfda tashkil etilayotgan tinglab tushunish darslari bugungi zamon texnologiyalariga soslangan holda , samarali va sifatli tarzda tashkil etilishi ham o’qituvchi, ham ta’lim oluvchilar uchun birdek manfaatli bo’ladi. Mavjud ilmiy manbalarda bu texnologiyalar asosan uch yo’nalishda tasniflanadi: kommunikativ, tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi va aralash ta’lim texnologiyalari.

ASOSIY QISM.

Kommunikativ yondashuv o’quvchini passiv tinglovchidan faol muloqot ishtirokchisiga aylantiradi. M. Maxkamova real nutqiy vaziyatlarga asoslangan mashqlar tizimi ham til ko’nikmalarini rivojlantirishini, ham o’quvchining ichki motivatsiyasini oshirishini ta’kidlaydi¹. Til materialni kundalik ehtiyojlar bilan bog’langanda, muloqotdagi psixologik to’siqlar kamayadi. Tanqidiy fikrlash texnologiyasida o’quvchi audio matnni tinglaydi, tahlil qiladi, baholaydi va o’z fikrini bildiradi. Sh. Sharipov bunday topshiriqlar tafakkur faoliyatini jonlantirib, matnni chuqurroq anglashga olib kelishini aytadi. Aralash ta’lim an’anaviy yuzma-yuz

¹ Maxkamova, M.U. Chet tillarini o’qitishda tinglab tushunishni rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012. – B. 45-48.

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

darslarni onlayn resurslar bilan uygʻunlashtiradi. C. Graham fikricha, bu model oʻquvchida mustaqil oʻqish va oʻz-oʻzini nazorat qilish koʻnikmalarini shakllantiradi².

Aralash taʼlim samaradorligini aniqlash maqsadida 7- va 8-sinflarda pedagogik tajriba oʻtkazildi. Har bir sinfdan 12 nafardan oʻquvchi qatnashdi va ular nazorat hamda tajriba guruhlariga ajratildi. Tajriba guruhi oʻquvchilari darslikdagi mavzu audiosini darsdan oldin mustaqil tinglab, mazmunini oʻzlashtirib keldi. Nazorat guruhida esa audio anʼanaviy tarzda, dars jarayonida taqdim etildi. Natijalar V.P. Bepalko metodikasi asosida oʻzlashtirish koeffitsienti orqali baholandi: $K = A/N \cdot 100\%$, bunda A – toʻgʻri bajarilgan topshiriqlar soni, N – topshiriqlarning umumiy soni.

Tajriba natijalariga koʻra, nazorat guruhida oʻsish koʻrsatkichi 7-sinfda 42%, 8-sinfda 48% boʻlgan. Tajriba guruhida bu koʻrsatkichlar mos ravishda 77% va 71% ni tashkil etdi. Bundan tashqari, tajriba guruhida darsda tayyorgarlikka qoʻshimcha vaqt sarflanmadi va bu dars vaqtidan unumli foydalanish imkonini berdi. Nazorat guruhi uchun oldindan aralash taʼlim texnologiyalari yordamida oʻqotilgan oʻquvchilar saralab olingan va tajriba guruhida esa bolalar anʼanaviy taʼlim sharoitida oʻqigan oʻquvchilardan tashkil topgan. Demak, aralash taʼlim texnologiyasi tinglab tushunish koʻnikmasini rivojlantirishda anʼanaviy usuldan samaraliroq ekanligi aniqlandi. Ushbu texnologiyalarda audio materiallar kundalik hayotga yaqin boʻlgan dialog va monologlar asosida tanlanadi.

XULOSA. Zamonaviy texnologiyalarni tizimli qoʻllash oʻquvchining diqqat, xotira va tafakkur jarayonlarini rivojlantirib, chet tilini oʻzlashtirishni yanada samarali qiladi. Taʼlim tizimida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va ularning har bir jarayonga tatbiq etish darslarning sifatini va rang barangligini oshirishga xizmat qiladi.

² Graham C. R. Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions // The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs / Eds. C. J. Bonk, C. R. Graham. – San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2006. – P. 3–21.

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

Zamonaviy ta’lim vositalari o’quvchilar va har qanday til o’rganuvchilar uchun mazmunli va qiziqarli bilimlarga boy manba bo’lib , ular uchun tinglash jarayonini yanada oson qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Egamberdiyeva M. Tinglab tushunish ko‘nikmasini rivojlantirishning metodik asoslari. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020. – 160 b.
2. Maxkamova, M.U. Chet tillarini o‘qitishda tinglab tushunishni rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012. – B. 160
3. Graham C. R. Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions // The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs / Eds. C. J. Bonk, C. R. Graham. – San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2006. – P. 3–21.
4. Quدراتova L. Tinglab tushunish ko'nikmasini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni // Linguistics and Pedagogical Technologies: International Experience and National Practice: International Scientific-Practice Conference. – Vol. 5. – № 11 (Special Issue). – Zenodo, 2025. – P. 466–468.
5. Quدراتova L. Ingliz tili darslarida tinglab tushunish ko‘nikmasini o‘qitish yuzasidan kelib chiqadigan qiyinchiliklar va metodlar // Pedagogics Jurnal. – 2024. – T. 49. – № 1. – B. 152–156.

